

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro 2017 m. mėn. d.
įsakymu Nr. V-

ŠVIETIMO PORTALO INFORMACINĖS SISTEMOS SAUGAUS ELEKTRONINĖS INFORMACIJOS TVARKYMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo portalo informacinės sistemos saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės (toliau – Tvarkymo taisyklės) nustato Švietimo portalo informacinės sistemos (toliau – Švietimo portalas) tvarkytojo, jo vadovo paskirtų tvarkyti Švietimo portalo duomenis fizinių asmenų, Švietimo portalo naudotojų, Švietimo portalo administratorių, Švietimo portalo saugos įgaliotinio veiksmus, užtikrinančius saugų Švietimo portalo kompiuterinės, programinės įrangos funkcionavimą, Švietimo portalo duomenų tvarkymą ir teikimą.

2. Tvarkymo taisyklės parengtos, vadovaujantis Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 716 „Dėl Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašo, Saugos dokumentų turinio gairių aprašo ir Elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gairių aprašo patvirtinimo“, Bendrųjų reikalavimų organizacinėms ir techninėms asmens duomenų saugumo priemonėms reikalavimais, patvirtintais Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2008 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. 1T-71(1.12) „Dėl Bendrųjų reikalavimų organizacinėms ir techninėms asmens duomenų saugumo priemonėms patvirtinimo“, Švietimo portalo informacinės sistemos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. V-499 „Dėl Švietimo portalo informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Švietimo portalo nuostatai), Švietimo portalo informacinės sistemos duomenų saugos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-177 „Dėl Švietimo portalo informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“, (toliau – Švietimo portalo duomenų saugos nuostatai).

3. Tvarkymo taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 716 „Dėl Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašo, Saugos dokumentų turinio gairių aprašo ir Elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gairių aprašo patvirtinimo“, Švietimo portalo nuostatuose, Švietimo portalo duomenų saugos nuostatuose, kituose duomenų saugų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

4. Švietimo portalo informacija prieinama tik registruotiems naudotojams pagal jiems priskirtas teises. Švietimo portalo informaciją gali tvarkyti Švietimo portalo tvarkytojai, tik susipažinę su savo pareigybių aprašymuose nurodytomis funkcijomis, skirtomis savo veiksmams atlikti.

5. Už Švietimo portalo duomenų saugų tvarkymą atsakingi Švietimo portalo tvarkytojas, Švietimo portalo naudotojai, Švietimo portalo administratoriai.

6. Už Tvarkymo taisyklių įgyvendinimo organizavimą ir kontrolę atsakingas Švietimo portalo saugos įgaliotinis.

7. Tvarkymo taisyklės taikomos Švietimo portalo valdytojui, Švietimo portalo tvarkytojui, visiems Švietimo portalo naudotojams, Švietimo portalo duomenų valdymo įgaliotiniui, Švietimo portalo saugos įgaliotiniui ir Švietimo portalo administratoriams.

8. Švietimo portale tvarkomos elektroninės informacijos (jos grupių) sąrašas pateikiamas Švietimo portalo nuostatų 20 punkte.

9. Švietimo portale tvarkoma informacija yra skirstoma į šias grupes:

9.1. Švietimo portalo administratorių tvarkoma informacija;

9.2. Švietimo portalo tvarkytojų tvarkoma informacija.

10. Švietimo portalo tvarkymo administratorius atsakingas už šios informacijos tvarkymą:

10.1. klasifikatoriai;

10.2. naudotojų duomenys;

10.3. naudotojų vaidmenys;

10.4. naudotojų teisės;

10.5. Švietimo portalo internetinės svetainės titulinio puslapio www.portalas.emokykla.lt turinys (naujienos, dažnai užduodami klausimai, dokumentai ir kt.).

11. Švietimo portalo sisteminės priežiūros administratorius, atsakingas už šios informacijos tvarkymą:

11.1. duomenų gavimo iniciavimo ir teikimo duomenys;

11.2. duomenų teikimą aprašantys duomenys;

11.3. duomenų užklauso ir perdavimo laikas;

11.4. kiti techniniai duomenys duomenų teikimo stebėsenai atlikti.

12. Švietimo portalo tvarkytojas atsakingas už Švietimo portalo nuostatų 20 punkte aprašytos informacijos tvarkymą.

II SKYRIUS

TECHNINIŲ IR KITŲ SAUGOS PRIEMONIŲ APRAŠYMAS

13. Švietimo portalo duomenys nuolat apsaugomi techninėmis, organizacinėmis, programinėmis priemonėmis nuo duomenų praradimo, iškraipymo ar duomenų sunaikinimo.

14. Švietimo portalo kompiuterinės įrangos saugos užtikrinimo priemonės:

14.1. visus įrangos pakeitimus turi atlikti Švietimo portalo tvarkytojo vadovo paskirti fiziniai asmenys;

14.2. įrangos priežiūra vykdoma pagal gamintojo rekomendacijas;

14.3. kompiuterinės įrangos gedimai registruojami žurnale;

14.4. pagrindinė Švietimo portalo kompiuterinė įranga ir duomenų perdavimo tinklo elementai turi turėti įtampos filtrą ir rezervinį maitinimo šaltinį, užtikrinantį ne trumpesnį kaip 30 minučių šios įrangos veikimą nuo elektros energijos dingimo;

14.5. svarbiausia kompiuterinė įranga, duomenų perdavimo tinklo elementai ir ryšio linijos turi būti dubliuoti;

14.6. kompiuterinės įrangos būklė nuolat stebima.

15. Švietimo portalo sisteminės ir taikomosios programinės įrangos saugos užtikrinimo priemonės yra:

15.1. naudojama tik legali, įteisinta ir darbo funkcijoms atlikti reikalinga Švietimo portalo programinė įranga;

15.2. teisę dirbti su Švietimo portalo tarnybinės stoties administravimo programine įranga turintis Švietimo portalo sisteminis administratorius arba jį pavaduojantis asmuo;

15.3. slaptažodžiai, suteikiantys teisę dirbti su Švietimo portalo tarnybinės stoties administravimo programine įranga, žinomi tik Švietimo portalo sisteminiam administratoriui arba jį pavaduojančiam asmeniui;

15.4. Švietimo portalo programinis kodas apsaugotas nuo neteisėtos prieigos prie jo. Programiniam kodui apsaugoti taikomos tos pačios saugos priemonės, kaip ir Švietimo portalo duomenims. Naudojama specializuota kovos su virusais programinė priemonė atnaujinama ne rečiau kaip kartą per savaitę;

15.5. teisė dirbti su Švietimo portalo programine įranga suteikiama Švietimo portalo naudotojams;

15.6. taikomos programinės priemonės, skirtos Švietimo portalo naudotojų tapatybei ir veiksmams su Švietimo portalo duomenimis nustatyti. Vykdoma Švietimo portalo naudotojų ketinimų ir veiksmų su Švietimo portalo duomenimis apskaita. Švietimo portalo naudotojai duomenis pasiekia internetu per „ugniasienę“ (angl. – *firewall*);

15.7. Švietimo portalo naudotojo veiksmai su Švietimo portalo duomenimis ar bandymai juos atlikti registruojami programiniu būdu. Suteikiama prieigos prie Švietimo portalo duomenų teisė atlikti veiksmus tik su jam priskirtų Švietimo portalo objektų duomenimis;

15.8. Švietimo portalo programinė įranga apsaugota nuo pagrindinių per tinklą vykdomų atakų.

16. Duomenų perdavimo tinklais saugumo užtikrinimo priemonės:

16.1. Švietimo portalo duomenų perdavimo tinklas nuo grėsmių iš interneto atskirtas užkardų;

16.2. iš nutolusių darbo vietų prie Švietimo portalo jungiamasi per IP VPN (virtualus privatus tinklas);

16.3. naudojami tik saugūs ir patikimi Švietimo portalo duomenų perdavimo tinklais protokolai;

16.4. kontroliuojamas išorinis prisijungimas prie vidinio Švietimo portalo duomenų perdavimo tinklo.

17. Saugos užtikrinimo bendrosioms Švietimo portalo patalpoms priemonės:

17.1. patalpų rakinimas;

17.2. veikianti patekimo į patalpas kontrolės sistema;

17.3. įrengta signalizacija;

17.4. gaisro gesinimo priemonės nuolat tikrinamos.

18. Švietimo portalo saugos užtikrinimo priemonės patalpoms, kuriose yra Švietimo portalo tarnybinės stoties administravimo programine įranga, yra:

18.1. patalpose įrengta langų ir durų fizinė apsauga. Languose įrengtos švieslaidės ir metalinės grotos, rakinamos, šarvuotos ir ugniai atsparios durys, veikia durų ir langų signalizacija;

18.2. patalpose įrengti gaisro ir įsilaužimo davikliai, prijungti prie pastato signalizacijos ir apsaugos tarnybos;

18.3. patalpos, atitinkančios priešgaisrinės saugos reikalavimus, jose yra gaisro gesinimo priemonės. Vykdoma gaisro gesinimo priemonių patikra;

18.4. patalpos rakinamos ir yra atskirtos nuo bendro naudojimo patalpų;

18.5. asmenys, nesusiję su Švietimo portalo duomenų tvarkymu, patekti į Švietimo portalo tarnybinių stočių patalpas gali tik Švietimo portalo sisteminės priežiūros administratoriaus arba jį pavaduojančio asmens lydimi;

18.6. patekimas į Švietimo portalo tarnybinių stočių patalpas registruojamas.

19. Elektroniniame žurnale įrašomi duomenys apie Švietimo portalo tarnybinių stočių, Švietimo portalo taikomosios programinės įrangos įjungimą, išjungimą, sėkmingus ir nesėkmingus bandymus registruotis Švietimo portalo tarnybinėse stotyse, Švietimo portalo taikomojoje programinėje įrangoje, visus Švietimo portalo naudotojų vykdomus veiksmus, kitus elektroninės informacijos saugai svarbius įvykius, nurodant Švietimo portalo naudotojo identifikatorių ir elektroninės informacijos saugai svarbaus įvykio ar vykdyto veiksmo laiką. Įrašai analizuojami ne rečiau kaip kartą per savaitę ir saugomi ne ilgiau nei 1 metus.

20. Švietimo portalo informacinių technologijų saugos atitikties vertinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per du metus.

21. Švietimo portalo toleruotinas neveikimo laikas yra 16 val.

III SKYRIUS

SAUGUS ELEKTRONINĖS INFORMACIJOS TVARKYMAS

22. Švietimo portalo naudotojai įveda, keičia, atnaujina, naikina Švietimo portalo duomenis pagal nustatytą jų teisių lygmenį.

23. Švietimo portalo naudotojų tapatybė ir jų veiksmai su Švietimo portalo duomenimis atpažįstami programinėmis priemonėmis, įrašomi Švietimo portalo duomenų bazės veiksmų žurnale automatiškai būdu, apsaugotame nuo nesankcionuoto jame esančių duomenų naudojimo, keitimo, iškreipimo, sunaikinimo. Švietimo portalo duomenų bazės veiksmų žurnalo duomenys prieinami tik Švietimo portalo tvarkymo administratoriui arba jį pavaduojančiam asmeniui.

24. Švietimo portalo duomenų bazės veiksmų žurnalo įrašai suteikia galimybę nustatyti nesankcionuoto poveikio šaltinį, laiką, ketinimus ar veiksmus Švietimo portalo programinei įrangai ir duomenims.

25. Švietimo portalo naudotojai atpažįstami pagal prisijungimo vardus ir slaptažodžius, kurių kontrolę atlieka kompiuterio ir tarnybinės stoties operacinės sistemos.

26. Švietimo portalo duomenų kopijavimas atliekamas kiekvieną darbo dieną:

26.1. duomenų kopijų darymas fiksuojamas duomenų kopijų darymo žurnale;

26.2. elektroninė informacija kopijose užšifruota ir neleidžia panaudoti kopijų elektroninei informacijai atkurti neteisėtu būdu;

26.3. duomenų kopijos saugomos užrakintoje nedegioje spintoje, kitose patalpose nei yra įrenginys, kurio elektroninė informacija buvo nukopijuota, arba kitame pastate;

26.4. patekimas į patalpas, kuriose laikomos kopijos, registruojamas žurnale.

27. Duomenų perkėlimo ir teikimo kitiems registrams ir informacinėms sistemoms, duomenų gavimo iš jų tvarka nustatyta Švietimo portalo nuostatuose.

28. Švietimo portalo sisteminės priežiūros administratorius atsako už Švietimo portalo duomenų kopijavimo saugą ir duomenų atkūrimą iš Švietimo portalo duomenų kopijų.

29. Prarasti Švietimo portalo duomenys atkuriami iš Švietimo portalo duomenų kopijų.

30. Švietimo portalo duomenų atkūrimo iš kopijų bandymai atliekami ne rečiau kaip kartą per metus.

31. Švietimo portalo duomenų neteisėto kopijavimo, keitimo, naikinimo ar perdavimo (toliau – neteisėta veikla) nustatymo tvarka:

31.1. Švietimo portalo naudotojai, pastebėję saugos dokumentuose nustatytų reikalavimų pažeidimų, nusikalstamos veikos požymių, neveikiančias arba netinkamai veikiančias duomenų saugos užtikrinimo priemones, privalo nedelsdami pranešti apie tai Švietimo portalo tvarkymo administratoriui arba saugos įgaliotiniui.

31.2. Švietimo portalo tvarkymo administratorius nedelsdamas turi imtis veiksmų neteisėtai veiklai su Švietimo portalo duomenimis užkirsti;

31.3. Švietimo portalo tvarkymo administratorius apie Tvarkymo taisyklių 31.1 papunktyje nurodytus pažeidimus informuoja Švietimo portalo saugos įgaliotinį. Įtaręs neteisėtą veiką, pažeidžiančią ar neišvengiamai pažeisiančią Švietimo portalo saugą (konfidencialumą, vientisumą ar prieinamumą), Švietimo portalo saugos įgaliotinis apie tai turi pranešti kompetentingoms institucijoms ir informuoti Švietimo portalo valdytoją.

32. Švietimo portalo programinės įrangos keitimo, atnaujinimo, Švietimo portalo kompiuterinės įrangos keitimo (toliau – pokyčiai) tvarka:

32.1. Švietimo portalo naujos ar atnaujinamos programinės įrangos testavimas atliekamas naudojant atskirą tam skirtą testavimo aplinką;

32.2. Švietimo portalo programinės įrangos pokyčiai įgyvendinami tik atlikus jos testavimą;

32.3. įgyvendinant Švietimo portalo programinės įrangos pokyčius, kurių metu galimi veikimo sutrikimai, ne vėliau kaip prieš dvi darbo dienas iki planuojamų Švietimo portalo programinės įrangos pokyčių vykdymo pradžios, Švietimo portalo naudotojai informuojami apie pokyčių pradžią ir galimus veiklos sutrikimus;

32.4. jei yra sudaroma paslaugų teikimo sutartis dėl Švietimo portalo papildomo funkcionalumo kūrimo ar modernizavimo (toliau – sutartis), Švietimo portalo pokyčių įgyvendinimo sąlygos nustatomos sutartyje;

32.5. Švietimo portalo tvarkymo administratorius arba jį pavaduojantis asmuo supažindina Švietimo portalo naudotojus su Švietimo portalo pokyčiais.

33. Švietimo portalo pokyčių valdymo tvarka:

33.1. Švietimo portalo valdytojas užtikrina Švietimo portalo pokyčių planavimą, apimančią pokyčių identifikavimą valdymo planavimą, apimančią pokyčių identifikavimą, suskirstymą į kategorijas pagal pokyčio tipą (administracinis, organizacinis ar techninis), įtakos vertinimą (svarbumas ir skubumas) pokyčių prioritetų nustatymo (eiliškumas) procesus;

33.2. pokyčiai identifikuojami, nustatius Švietimo portalo naudotojų, Švietimo portalo administratorių ir kitų vaidmenų poreikius, apibendrinus kylančias priežiūros problemas, ir kitais gerosios praktikos įvardinamais atvejais;

33.3. pokyčius turi teisę inicijuoti Švietimo portalo duomenų valdymo įgaliotinis, Švietimo portalo saugos įgaliotinis ar Švietimo portalo tvarkymo administratorius, o įgyvendinti – sisteminės priežiūros administratorius arba sutartį sudaręs paslaugų teikėjas;

33.4. visi potencialūs pokyčiai registruojami, įvertinus ir valdytojui patvirtinus įtakos vertinimą ir prioritetą, ir atliekami tik įvertinus pokyčio poreikį, pokyčio apimtį ir suderinus sistemos modernizavimo mastą;

33.5. visi pokyčiai, galintys sutrikdyti ar sustabdyti Švietimo portalo darbą, turi būti suderinti su Švietimo portalo pagrindiniu tvarkytoju bei Švietimo portalo duomenų valdymo įgaliotiniu;

33.6. prieš atlikdamas Švietimo portalo pokyčius, kurių metu gali iškilti grėsmė duomenų ir Švietimo portalo konfidencialumui, vientisumui ar pasiekiamumui, sutartį sudaręs paslaugų teikėjas ir (arba) administratoriai privalo pokyčius ištestuoti Švietimo portalo testinėje aplinkoje;

33.7. programinės įrangos testavimas atliekamas naudojant atskirą tam skirtą testavimo aplinką, kuri atskirta nuo eksploatuojamo Švietimo portalo;

33.8. atlikę vykdomų Švietimo portalo pokyčių testavimą sutartį sudaręs paslaugų teikėjas ir (arba) Švietimo portalo administratoriai gali pradėti įgyvendinti Švietimo portalo pokyčius tik gavę patvirtinimą ir suderinę pokyčio diegimo grafiką su Švietimo portalo tvarkytoju;

33.9. planuodamas Švietimo portalo pokyčius, kurių metu galimi Švietimo portalo veikimo sutrikimai, sutartį sudaręs paslaugų teikėjas ir(arba) Švietimo portalo tvarkymo administratorius privalo ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną iki Švietimo portalo pokyčių vykdymo pradžios elektroniniu paštu informuoti Švietimo portalo duomenų valdymo ir saugos įgaliotinius, kitus Švietimo portalo administratorius ir vidinius Švietimo portalo naudotojus apie tokių darbų pradžią ir galimus Švietimo portalo veikimo sutrikimus.

34. Švietimo portalo naudotojų pareigoms atlikti nešiojamų kompiuterių naudojimo tvarka:

34.1. išvežti iš patalpų nešiojamieji kompiuteriai negali būti palikti be priežiūros viešose vietose; kelionės metu nešiojamieji kompiuteriai turi būti saugomi;

34.2. visi nešiojamieji kompiuteriai turi būti apsaugoti saugiais slaptažodžiais, vadovaujantis prieigos valdymo procedūra. Kompiuterio išdavimo metu turi būti nedelsiant pakeistas standartinis ar prieš tai nustatytas slaptažodis;

34.3. prieš perduodant nešiojamąjį kompiuterį Švietimo portalo naudotojui, jis turi būti patikrinamas antivirusine programine įranga;

34.4. nešiojamojo kompiuterio gražinimas ir antivirusinės programos tikrinimo rezultatai turi būti dokumentuojami.

IV SKYRIUS

REIKALAVIMAI, KELIAMI ŠVIETIMO PORTALO FUNKCIONAVIMUI REIKALINGOMS PASLAUGOMS IR JŲ TEIKĖJAMS

35. Sutartyje nurodoma, kad paslaugų teikėjas kuria ar modifikuoja Švietimo portalo programinę įrangą, naudodamas:

35.1. įgyvendintas elektroninės informacijos saugos priemonės nuo nesankcionuoto poveikio sisteminei, programinei įrangai ir patalpoms;

35.2. sertifikuotą sisteminę programinę įrangą;

35.3. Švietimo portalo testinės duomenų bazės duomenis (Švietimo portalo taikomajai programinei įrangai) modifikuoti.

36. Prieigos prie Švietimo portalo išteklių teises – matyti Švietimo portalo duomenis, atlikti užklausas Švietimo portalo ir vykdyti veiksmus su Švietimo portalo duomenimis – Švietimo portalo tvarkymo administratorius suteikia tik paslaugų teikėjo įgaliotam fiziniam asmeniui paslaugų teikimo sutartyje nurodytam laikotarpiui jo nustatytoms funkcijoms atlikti. Paslaugų teikėjui suteikiamas tik toks prieigos lygmuo, kuris yra būtinas sutartiniams įsipareigojimams įvykdyti, laikantis visų Švietimo portalo saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Sutartyje privalo būti apibrėžti konfidencialios informacijos išsaugojimo įsipareigojimai, kurie galioja ir pasibaigus sutarties galiojimo terminui.

37. Švietimo portalo tvarkymo administratorius atsako už Švietimo portalo kompiuterinių, programinių paslaugų teikėjams prieigos prie Švietimo portalo išteklių suteikimą ir panaikinimą.

38. Švietimo portalo tvarkymo administratorius, suteikdamas prieigos prie Švietimo portalo išteklių teises, paslaugų teikėjo įgaliotąjį fizinį asmenį supažindina su prieigos prie Švietimo portalo duomenų sąlygomis.

39. Pasibaigus prieigos prie Švietimo portalo išteklių teisėms, atsiradus kitoms aplinkybėms, Švietimo portalo tvarkymo administratorius nedelsdamas panaikina paslaugų teikėjo įgalioto fizinio asmens prieigos prie Švietimo portalo duomenų teisę ir apie tai nedelsdamas raštiškai ar elektroniniu paštu jį informuoja.
